

Lp Kalev Roosiväli
info@avalikultharidusest.ee

Teie: 07.12.2015
Meie: 14.06.2016 nr 1-6/15-117/2

Pöördumine seoses erakooliseaduse muudatustega

Lugupeetud Kalev Roosiväli

Kultuurikomisjon tänab kodanikuliikumist Avalikult Haridusest ja kõiki Riigikogule esitatud pöördumisele allakirjutanuid seisukoha avaldamise eest erakooliseaduse muutmise seaduse eelnõu osas.

Riigikogule esitatud pöördumisega soovisid allakirjutanud erakooliseaduse muutmise seaduse eelnõu 142 SE menetluse peatamist, kuni eelnõu on arutatud kõigi osapooltega. Seejuures peeti vajalikuks kultuurikomisjoni juurde seadusandluse ja hariduse arengu töörühma moodustamist, et tagada koolide edasine tegevus. Samuti sooviti, et olemasolevatele eraüldhariduskoolidele tagataks tegevuskulu toetus olemasolevas ulatuses.

Riigikogu võttis eraüldhariduskoolide toetamist puudutava eelnõu seadusena vastu käesoleva aasta 7. juunil pärast põhjalikku eelnõu menetlemist alates 2015. aasta sügisest. Eelnõu menetlemise seiskamist ei saanud Riigikogu endale selle aja jooksul kordagi lubada, kuna lahendus tuli leida olukorra analüüsi, arutelude ja pidevate läbirääkimiste kaudu. Sellist lähenemist toetas ka pöördumine.

Arutelud Riigikogu kultuurikomisjonis keskendusid erinevate osapoolte esitatud seisukohtadele ja ettepanekutele, mille tulemusel jõuti muudatusteni, mida Riigikogu täiskogu heaks kiitis. Erakoolide endi suure panusega on võimalik tutvuda eelnõu teise lugemise seletuskirja lisa lugedes.

Eelnõu menetluse läbipaistvuse ja tõhususe tagamiseks toimusid arutelud kultuurikomisjonis mitte töörühmana vaid komisjoni istungitena, kuhu kaasati valdkonna asjatundjad ja mille tulemusel kujunesid komisjoni otsused. Riigikogu kultuurikomisjon arutas eelnõu sõlmpunkte erakoolide, kodanikuliikumise Avalikult Hariduse, Eesti Puuetega Inimeste Koja, omavalitsuste ning Haridus- ja Teadusministeeriumi esindajatega.

Lahenduse otsimisel tuli kaaluda nii erakoolides õppivate õpilaste, õpilaste perede, erakoolide kui ka riigi- ja munitsipaalkoolides õppivate õpilaste, omavalitsuste ja riigi huvidega. Komisjon lähtus muudatuste tegemisel ühelt poolt erakoolide õiguspärase ootusega saada kooli tegevuskulude katmiseks toetust ja teisalt avaliku huviga hariduse rahastamise tõhususe ja läbipaistvuse tagamise põhimõttest. Oluline oli leida lahendus, mis toetaks toimivat ja erinevaid võimalusi pakkuvat koolivõrku, kuhu kuuluvad ka erakoolid.

Kehtestatud üleminekuajag annab erakoolidele ja omavalitsustele aega kohaneda tekkinud uue õigusliku raamistikuga. Seejuures toetab riik jätkuvalt erakoole munitsipaalkoolidega samadel alustel, pidades neid olulisteks partneriteks. Erakoolid on olnud nii mõneski küsimuses riigile ja munitsipaalkoolidele heaks eeskujuks uuendusmeelsete lähenemiste kasutuselevõtmisel.

Vaieldamatult on siin oluline osa täita erakoolides käivate õpilaste vanemate julgusel ja tahtel võimaldada oma lastele võimalikult häid õppetingsimusi. Puudutagu see siis erilist õppemetoodikat, väiksemaid klasse või maailmavaatelist lähenemist. Eraldi tuleb välja tuua hariduslike erivajadustega laste huvidega arvestamise vajadust.

Tegemist on keerukate küsimustega, mis kätkevad endas erakoolide asutamise põhjuseid ja tegutsemise põhimõtteid, aga ka kehtestatud koolide asutamise ja neile toetuste maksmise tingimusi olukorras, kus erakoolil on võimalus kujundada õppemaksu küsimise kaudu palju parem õppekeskkond kõrvalasuva munitsipaalkooliga võrreldes. Tuleb lähtuda ka põhiseadusest, mille kohaselt on riigil ja omavalitsustel kohustus tagada enda koolides kõigile lastele tasuta üldhariduse kättesaadavus. Erakoolid seevastu on peredele täiendavaks võimaluseks, mis enamasti võib tähendada õppemaksu tasumise kohustust.

Vastuvõetud seaduse muudatused on üks osa kogu hariduskorralduse teemadest, millede aruteludega tuleb kultuurikomisjoni hinnangul edasi liikuda, pidades seejuures silmas erinevate osade omavahelist koosmõju.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Laine Randjärv
Kultuurikomisjoni esimees